

ПРАВОТОРОВА О. М.,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративного
і господарського права
та правоохоронної діяльності
(Херсонський державний університет)

УДК 342.951:351.74

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-5-2-12>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ОХОРОНА: СУЧАСНІ ЮРИСЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ

Адміністративно-правова охорона – це інститут адміністративного права, що складається з однорідних норм адміністративного права, правовий вплив яких спрямовано на запобігання правопорушенням (профілактику злочинів) та відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, що здійснюються за допомогою адміністративного інструментарію – форм адміністративної діяльності публічної адміністрації, засобів адміністративного примусу та адміністративних процедур. Наголошено, що актуальність питань співвідношення адміністративно-правової охорони та адміністративно-правового захисту зумовлюється їхнім значним теоретичним і практичним значенням для поступального розвитку нашої держави, недостатнім рівнем дослідженості й дискусійністю багатьох положень у сучасних теоретичних концепціях, необхідністю узагальнення, вивчення та аналізу досвіду в цій сфері. Визначено, що українська юридична термінологія є частиною термінологічної лексики української мови, яка своїми коренями сягає дописемної давнини – доби звичаєвого права. Сучасна юридична термінологія є розгалуженою і динамічною системою найменувань правових явищ, понять, інститутів, категорій тощо. З'ясовано, що проблема перекладу й інтерпретації у найрізноманітніших її аспектах усе частіше опиняється в центрі уваги сучасного перекладознавства. Прагнення до взаємопов'язаного вивчення перекладу й інтерпретації пов'язане з тим, що текст перекладу як результат процесу перекладу має на собі певний відбиток інтерпретаційних процесів і є унікальним полем для дослідження інтерпретації, що, у свою чергу може, бути корисним й для перекладознавства також. З метою приведення вітчизняного законодавства до вимог світового товариства, щоб вони нас розуміли, є потреба у вживанні слів «охорона», «захист» в одному розумінні, як синонімів, із розділенням їх для потреб адміністративно-правової охорони в такий спосіб: захист (охорона) у найвищому розумінні («protection in a very narrow sense») – охорона у найвищому розумінні; захист (охорона) у вузькому розумінні («protection in the narrow sense») – охорона у вузькому розумінні; захист (охорона) у широкому розумінні («protection in the broadest sense») – охорона в широкому розумінні.

Ключові слова: адміністративно-правовий захист, відповідність, термінологія, співрозмірність понять, тлумачення, лінгвістика, юридичний термін, адміністративно-правова охорона, співвідношення, мовне тлумачення, правова лінгвістика.

Determined that the administrative-legal protection is an institution of administrative law, which consists of uniform rules of administrative law, whose legal influence is directed at the prevention of offenses (crime prevention)

and the restoration of violated rights, freedoms and legitimate interests of individuals and legal entities through administrative tools: forms of administrative activity of public administration, administrative coercion and administrative procedures. It is emphasized that the relevance of the issues of the ratio of administrative-legal protection and administrative-legal protection is determined by their considerable theoretical and practical importance for the progressive development of our country, insufficient level of research and discussion of many provisions in modern theoretical concepts, the need for generalization and study. It is determined that Ukrainian legal terminology is a component of the terminological vocabulary of the Ukrainian language, which goes back to the pre-antiquity period – the customary law. Modern legal terminology is an extensive and dynamic system of names of legal phenomena, concepts, institutions, categories and more. It has become clear that the problem of translation and interpretation in its various aspects is increasingly being the focus of modern translation studies. The desire for an interconnected study of translation and interpretation is due to the fact that the text of the translation, as a result of the translation process, has a certain imprint of the interpretation processes and is a unique field for the study of interpretation, which in turn can be useful for translation studies as well. It is proved that in order to bring domestic legislation to the requirements of the world community, so that they understand us, there is a need to use the words “protection”, “protection” in the same sense as synonyms, dividing them into the needs of administrative and legal protection on the following: protection (protection) In the highest sense (“protection in a very narrow sense”), there is protection in the highest sense; Protection (protection) in the narrow sense (“protection in the narrow sense”), the analogue of which is protection in the narrow sense; And protection in the broad sense (“protection in the broadest sense”) is analogous to protection in the broad sense.

Key words: *administrative-legal protection, conformity, terminology, proportionality of concepts, interpretation, linguistics, legal term, administrative-legal protection, correlation, linguistic interpretation, legal linguistics.*

Вступ. Будь-яка держава прагне стати правовою та демократичною повною мірою, зайняти гідне місце на міжнародній арені. Сучасне адміністративне право має забезпечувати права і свободи громадян, а також сприяти та допомогти державі в реалізації цієї благородної мети. Такі акценти спонукають вітчизняну юридичну науку шукати шляхів покращення адміністративно-правової охорони та захисту на сучасному етапі відповідно до реалій сьогодення, розглянути сучасні юрислінгвістичні аспекти адміністративно-правової охорони.

У період оновлення правотворчої бази, підвищення значення ефективного мовного опрацювання текстів актуальним є питання щодо залежності правильного тлумачення від мовного оформлення документів. Переклад правничих текстів вимагає не лише особливо обережного ставлення до передання змісту документа, а й ретельного добору українських відповідників юридичних термінів. Помилки в перекладі, унаслідок яких змінюється значення, звужується чи розширюється сфера застосування визначень і положень документа, роблять його юридично невідповідним до оригіналу [1, с. 90].

Деякою мірою окреслену в статті проблематику вивчали сучасні вітчизняні й зарубіжні вчені в галузі адміністративного права К. Булатов, В. Галунько, І. Голосніченко, Л. Кожура, М. Ковалів, В. Курило, О. Нікітенко, Л. Рогач, А. Сачаво, О. Остапенко, О. Угровецький, В. Хатуаєв, В. Шаповал та інші. Проте ці вчені розкрили лише окремі аспекти адміністративно-правової охорони та адміністративно-правового захисту, юрислінгвістичних співвідношень у цій сфері, вони досліджували інші більш широкі або суміжні суспільні відносини.

Постановка завдання. У статті ми на основі чинного законодавства та думок із цієї проблематики вчених у галузі правової лінгвістики, адміністративного права визначимо

основні юрислінгвістичні аспекти адміністративно-правової охорони, розглянемо співвідношення дефініцій «адміністративно-правової охорони» та «адміністративно-правового захисту» в теоретичному аспекті, визначимо співрозмірність цих теоретичних понять.

Результати дослідження. Юридична терміносистема української мови відбиває комунікативні потреби суспільства, вербалізовано репрезентуючи комплекс правових понять. Активні процеси в національному юридичному термінотворенні виявлено в тенденціях лексико-семантичного збагачення термінологічного лексикону, що є наслідком неосемантизації, неологізації, оптимізації запозичень та інтернаціоналізації [2].

Відповідно до ч. 3 ст. 5 Закону України «Про засади державної мовної політики» держава сприяє розвитку багатомовності, вивченню мов міжнародного спілкування, насамперед тих, які є офіційними мовами Організації Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО та інших міжнародних організацій [3].

Ба більше, Кабінет Міністрів України видав розпорядження «Про затвердження плану заходів, спрямованих на активізацію вивчення громадянами англійської мови, на період до 2020 року», в якому чітко окреслено напрямки діяльності щодо вивчення англійської мови учнями загальноосвітніх шкіл, здобувачами рівня магістра та доктора, створення інтернет-ресурсів і необхідної навчально-методичної бази, участь у програмах обміну й організації мовних таборів [4].

Досліджуючи лінгвістичні аспекти адміністративно-правової охорони, слід звернути увагу на визначальне значення мови в людському суспільстві, правової термінології, питань тлумачень юридичних дефініцій, співрозмірності понять. Мова – це важливий природний засіб спілкування людей. Мова нерозривно пов'язана з мисленням – є соціальним засобом зберігання та передання інформації, одним із засобів управління людською поведінкою [5, с. 1566].

Без мови неможливе виникнення, розвиток та існування права. Історія мови віддзеркалює історію права. Право, у свою чергу, впливає на формування та розвиток мови. У правовій сфері суспільного життя мова є основним засобом передання інформації, за допомогою мови учасники правовідносин (суб'єкти права) здійснюють обмін інформацією [1, с. 97].

Українська мова сьогодні постає як одна з розвинутих європейських мов, як одна з найзагальніших, визначальних ознак, що характеризують сутність української нації. Вона є духовною скарбницею, духовним надбанням народу, явищем, пов'язаним із матеріальними, духовними, загальнокультурними цінностями українського етносу, суспільним і побутовим життям людини [6, с. 5].

Неабияке місце серед низки рис сучасної мови (фонетична і граматична будова, синтаксична структура, милозвучність тощо) посідає її лексичний склад, стилістична система. Мова, змінюючись із плином часу, відображає їхній розвиток, особливості національної культури, національної специфіки, менталітет мовців. Цілком зрозуміло, що синонімічні можливості української мови, яка розвивається тисячоліттями, – безмежні й багатоманітні. Сучасна когнітивна лінгвістика використовує семантичні поняття, ідеографічні синоніми, стилістичні та семантико-стилістичні форми. Найбільш складною проблемою нашого часу в лінгвістиці є встановлення близькості значеннєвих відтінків компонентів, які становлять певний синонімічний ряд, оскільки синоніми в процесі мовлення можуть набувати різних додаткових відтінків [6, с. 7].

На слушну думку Л. Чулінди, у загальній теорії права використовуються не тільки традиційні методи юридичної науки, а й методологічно значущі положення «суміжних» гуманітарних наук – етики, психології, синергетики, а також лінгвістики. Актуальність обґрунтування методології теоретико-правового дослідження юридико-лінгвістичного тлумачення підкреслюється й тим, що правила юридико-лінгвістичного тлумачення значною мірою впливають на ефективність правозастосування [7, с. 92].

Використання здобутків таких наук, як зокрема лінгвістика, дає змогу глибше зрозуміти функціональні, адаптаційні можливості державно-юридичних інструментів і механізми реалізації таких можливостей. Вирішення методологічних проблем тлумачення текстів нор-

мативно-правових актів, зокрема юридико-лінгвістичного тлумачення, сприятиме однозначному тлумаченню нормативно-правових актів, що є на сучасному етапі одним із важливих завдань правової науки і практики [7, с. 92].

Зараз через призму нашого дослідження та проблематики цього підрозділу нам слід детальніше розглянути терміни «лінгвістика», «правова лінгвістика», «юридична термінологія», а також «юридичний термін», що мають велике значення в ракурсі зазначених проблем.

Лінгвістика (від лат. *lingua* – «мова»), по-іншому мовознавство, – наука про мову, наука про загальні закони побудови та функціонування людської мови. Виникла в Стародавній Індії (Паніні, V–IV ст. до н.е.), Стародавній Греції та Римі (Аристотель). Наукова лінгвістика зародилася на початку XIX ст. В аспекті вивчення мови умовно виділяють внутрішню та зовнішню лінгвістику. Зовнішня лінгвістика (паралінгвістика, соціолінгвістика, психолінгвістика та ін.) вивчає аспекти мови, які безпосередньо пов'язані з функціонуванням людини, що є мовцем у суспільстві. До внутрішньої лінгвістики відноситься досить багато її підрозділів та аспектів: загальне мовознавство (вивчає загальномовні категорії), порівняльно-історичне мовознавство, «області» мовознавства, які вивчають різні рівні мовленнєвої системи: фонетика, фонологія, лексикологія тощо [5, с. 1567; 8, с. 279].

Юридична лінгвістика (фр. *linguistique* – мовознавство, від лат. *lingua* – мова) – міждисциплінарна галузь знань про взаємозв'язок мови і права, мовні засоби вираження правових понять і категорій, мовностилістичні ресурси у сфері правових комунікацій. Термін «юридична лінгвістика» вперше ввів у науковий обіг німецький учений А. Подлех у своїй праці «Юридична лінгвістика» (1976 рік). [9, с. 472]. «Правовою лінгвістикою» він називав «сукупність всіх методів і результатів досліджень, які стосуються питань зв'язку мови і правових норм, і відповідають вимогам сучасної лінгвістики» [10]. Сучасне розуміння правової лінгвістики значно розширилося, так як змінилися вимоги сучасної лінгвістики, що пройшла за ці роки довгий шлях розвитку. У зв'язку з цим змінилося співвідношення правознавства та мовознавства в вивченні мовних питань у правовій сфері і значно зросла роль лінгвістичних досліджень в цій області [10].

Сучасне розуміння правової лінгвістики значно розширилося, оскільки змінилися вимоги сучасної лінгвістики, що пройшла довгий шлях. Предметом правової лінгвістики є мова, яка функціонує у сферах правотворення, правозастосування і судочинства, юридичної науки та освіти. Юридична лінгвістика вивчає природу, функції та специфіку мови права, її різновиди і жанри. Юридична лінгвістика сприяє правильному вживанню юридичних термінів і понять, оптимальному використанню мовних ресурсів в юриспруденції залежно від ситуації та професійно-комунікативних потреб, а отже, є важливим засобом ефективності права [9, с. 472].

На слухне зауваження О. Діомінової, юридична лінгвістика знаходиться на межі двох наук – лінгвістики та юриспруденції. Поява низки наукових питань, що співвіднесені з різними галузями знання, породжує утворення комплексних наукових дисциплін, серед яких і юрислінгвістика. Ця наукова дисципліна формується й розвивається з урахуванням досягнень лінгвістики та юриспруденції, підтвердивши положення про зв'язок мови і суспільства. Сьогодні юрислінгвістика ще не отримала статусу окремої науки й поки сприймається лінгвістами як дослідження на стику мови та права [12, с. 21–22].

Юридична термінологія (від лат. *terminus* – «межа, кордон, межовий знак» і грецького «слово, вчення») – сукупність термінів, яка виражає систему правових понять і призначена забезпечувати потреби спілкування у сфері юридичної науки і практики. Українська юридична термінологія є складовою термінологічної лексики української мови, яка своїми коренями сягає дописемної давнини – доби звичаєвого права. Сучасна юридична термінологія є розгалуженою і динамічною системою найменувань правових явищ, понять, інститутів, категорій тощо. Лексичний склад, внутрішня будова і межі юридичної термінології рухливі, відкриті, перебувають у постійному розвитку та взаємодії з іншими терміносистемами, загальнонавжivanoю і ненормованою правовою лексикою [9, с. 476].

У своїх працях Н. Яцишин зазначає, що мовознавчі дослідження вітчизняних і зарубіжних учених засвідчують, з одного боку, інтенсивність розвитку юридичної термінології

впродовж останніх десятиліть, що пов'язане з інтерпретацією і глобалізацією світового розвитку, з другого боку, становлення і виділення окремої мовознавчої галузі – юридичної лінгвістики, у лоні якої зосереджено сьогодні всі наукові розробки актуальних проблем юридичної термінології. Водночас аналіз функціонування юридичної термінології в Україні в усіх її вимірах (процес нормотворення, мовленнєва культура фахівців, упровадження усталених стандартів юридичної термінології на рівні держави) свідчить про непослідовне вживання термінологічних одиниць, порушення мовної цілісності текстів, калькування конструкцій із російської мови, невдалу синонімію, відсутність адекватних юридичних понять, низький рівень мовленнєвої культури (використання русизмів, діалектизмів, полонізмів тощо) [13, с. 102–103].

А. Корж слушно зазначає: «Юридичний термін» – це слово чи словосполучення, що вживається в законодавстві, є узагальненням найменування юридичного поняття, має точний і визначений зміст, вирізняється змістовою однозначністю та функціональною стійкістю; це словесні визначення державно-правових понять, за допомогою яких виражається та закріплюється зміст нормативно-правових приписів держави [14, с. 90].

На думку О. Романової, що досліджувала дещо схожу з нами проблематику, є така «градація»: а) терміном може бути і слово, і словосполучення; б) термін пов'язаний із науковим поняттям; в) термін функціонує у спеціальній сфері, може існувати лише в межах одного термінологічного поля; г) термін системний, тобто займає чітко визначене місце в терміносистемі; ґ) термінові властиве значне функціональне навантаження; д) значення терміна й лексичне значення слова – це однорідні категорії з певними відмінностями, зокрема тому, що значення термінів устанавлюють унаслідок свідомої домовленості [15, с. 61].

Дослідивши позиції О. Романової та А. Коржа, слід констатувати, що вони тотожні в тому, що терміном може бути як слово, так і словосполучення, їхні точки зору є цілком придатними для дослідження лінгвістичних аспектів адміністративно-правової охорони.

Оскільки Україна належить до романо-германської правової сім'ї, то відповідно слід розглянути адміністративно-правову термінологію цих країн, яку досліджувала О. Колюшева у своїх працях. Вона виділила такі її характерні ознаки: 1) складна система термінів; 2) ієрархічність; 3) структурно-організоване ціле; 4) позначення загальних і видових понять; 5) використання словоскладання та аббревіації для позначення термінів. На слушний погляд О. Колюшевої, адміністративно-правова термінологія як наукова категорія – це сукупність термінів-слів, термінів-словосполучень адміністративно-правової направленості, суміжної спрямованості понять, яка є основою змістовної діяльності органів публічної адміністрації. Якщо ж говорити про адміністративно-правову термінологію країн романо-германської правової сім'ї, то це складна система ієрархічно розташованих адміністративно-правових термінів, що формують структурно-логічне ціле на позначення адміністративно-правових понять [16, с. 208].

У цьому ракурсі слід підкреслити, що зараз права дійсність вимагає по-новому переосмислити проблеми співвідношення адміністративно-правової охорони та адміністративно-правового захисту, а також парадигму їхнього теоретичного співвідношення.

Слід ще раз наголосити, що актуальність питань співвідношення адміністративно-правової охорони та адміністративно-правового захисту зумовлюється їх значним теоретичним і практичним значенням для поступального розвитку нашої держави, недостатнім рівнем дослідженості й дискусійності багатьох положень у сучасних теоретичних концепціях, необхідністю узагальнення, вивчення та аналізу досвіду в цій сфері.

Констатуємо, що зазначена вище проблематика співвідношення цих правових категорій досліджена вітчизняною наукою адміністративного права дещо безсистемно й потребує фундаментального теоретичного опрацювання. Вимоги правової соціальної держави, будівництво ринкової економіки в Україні, розвиток громадянського суспільства потребують вирішення багатьох актуальних правових питань щодо підвищення ефективності діяльності всіх органів публічного управління у цій сфері, а також реального забезпечення прав і свобод людини і громадянина в нашому суспільстві [17].

Питання адміністративно-правової охорони та адміністративно-правового захисту турбували вчених на різних етапах розвитку юридичної науки в цілому та адміністративного права зокрема.

У загальному вигляді під категорією «охороняти» розуміють: оберігати від небезпеки кого; що-небудь, забезпечувати від загрози нападу, замаху і т. ін.; стояти на варті біля кого, чого-небудь; вартувати, стерегти; оберігати від руйнування, знищення, завдання шкоди і т. ін.; захищати від чого-небудь [18, с. 170].

У тлумачному словнику слово «захист» вживається у двох значеннях: як дія за значенням захищати, захистити і захищатися, захиститися, а також розшифровується як заступництво, охорона, підтримка [19].

Як загальновідомо з теорії держави та права, регулятивна та охоронна – це основні функції права, за допомогою яких воно захищає права та свободи громадян.

Питання співвідношення адміністративно-правової охорони та адміністративно-правового захисту є досить актуальними в наш час у науці адміністративного права і що науковці поки що не знайшли єдиного консенсусу щодо їх співрозмірності.

Ми не можемо заперечити те, що науковці в сфері адміністративного права цікавляться феноменом адміністративно-правової охорони та адміністративно-правового захисту, ставлять питання у своїх творах про їх співрозмірність і взаємозалежність, проте слід констатувати, що єдиний сталий погляд у всіх науковців на цю проблематику відсутній, вони висловлюють досить різні думки щодо цих юридичних понять.

І все ж таки хотілося б наголосити, що на наш погляд, адміністративно-правова охорона є ширшим поняттям та включає в себе категорію адміністративно-правового захисту. Ми погоджуємося з тими вченими, які констатують у своїх творах, що термін «охорона» використовується як загальне правове явище, яке включає захист.

Сучасне перекладознавство вивчає процес і результати перекладу з різних точок зору, застосовуючи методи дослідження різних дисциплін. Залежно від проблеми, що вивчається, на перший план виступають різні методи: так, аналіз феномену еквівалентності вимагає лінгвістичних методів, а естетичні і стилістичні проблеми не можна вирішити без вдавання до літературознавчих методів [20].

Як зауважує О. Журавльова, проблема перекладу й інтерпретації у найрізноманітніших її аспектах все частіше опиняється у центрі уваги сучасного перекладознавства. Прагнення до взаємозв'язаного вивчення перекладу й інтерпретації пов'язане з тим, що текст перекладу, як результат процесу перекладу, має на собі певний відбиток інтерпретаційних процесів і є унікальним полем для дослідження інтерпретації, що у свою чергу може бути корисним й для перекладознавства також [21].

На думку Ж. Завальної, на початковому етапі дослідження будь-якого явища перед науковцями виникає необхідність вирішити низку завдань, від яких залежить адекватне сприйняття нового знання про досліджуваний об'єкт чи явище в науковому середовищі зокрема та в суспільстві в цілому. Основним завданням є побудова адекватних дійсності правових понять та категорій як важливих абстрактно-логічних форм відображення соціально-правової реальності. Слід підкреслити значення понять і категорій теорії права в синтезі юридичних знань, що виробляються всією науковою системою правознавства. Правові категорії сприяють об'єднанню правових знань, розрізаних у спеціальних правових науках, дозволяють розглядати правову форму суспільного життя з єдиної, загальної позиції, теоретично відтворити загальну картину і тим самим сприяти цілісності пізнавальної діяльності в усіх галузях юридичної науки. Також велике значення мають категорії теорії права у переміщенні знань зі сфери однієї науки у сферу іншої. Правові поняття початково розроблені в одній спеціальній науці та, трансформувалися через своє загальнонаукове значення в категорії теорії права, поширюються і на інші правові науки, включаються як особливий варіант загальної правової категорії в їх понятійний апарат [22, с. 264].

На слухну думку І. Озерського, герменевтичний метод вважається самостійним юридичним методом, що покликаний обґрунтовувати систему специфічних прийомів, положень,

правильне і творче застосування яких здатне забезпечити ефективність й однозначність лінгвістичного тлумачення текстів. Будь-який аналіз тексту експертом-лінгвістом є засобом інтерпретації, а тому варто виокремити її конкретні прийоми, що напрацьовані герменевтикою. У цьому разі варто навести загальні ознаки чотирьох основних груп – видів інтерпретації: граматична (або мовна), стилістична, історична і психологічна (або особистісна). Граматична (мовна) інтерпретація – орієнтована на слова, їх зв'язки та ґрунтується на вивченні мовних засобів тексту, аналізі слів, їх значень, а також словосполучень, граматичних форм [23, с. 158]. У своїх творах І. Озерський також розглядає мовні особливості тексту за рівнями його сприйняття та розуміння лінгвістом під час опрацювання матеріалів наданих йому в межах правозастосовного процесу: а) на лексичному рівні (номінативне значення слова є основою для усіх інших його значень, що можуть здійснюватися або уточнюватися залежно від оточуючих слів); б) на морфологічному рівні (дослідження надфразної єдності, складного синтаксичного цілого, оскільки неправильний аналіз синтаксичної будови речення, неврахування послідовності, залежності речень в середині надфразної єдності здатні призвести до серйозних помилок при тлумаченні) [23, с. 159].

Н. Яцишин зазначає, що функціонування юридичної термінології в Україні в усіх її вимірах (процес нормотворення, мовленнєва культура фахівців, упровадження усталених стандартів юридичної термінології на рівні держави) свідчить про непослідовне вживання термінологічних одиниць, порушення мовної цілісності текстів, калькування конструкцій із російської мови, невдалу синонімію, відсутність адекватних юридичних понять, низький рівень мовленнєвої культури (використання русизмів, діалектизмів, полонізмів тощо) [13, с. 99-103].

У своїх працях В. Назаров стверджує, що поняття «охорона» та «захист» перебувають в одній площині, оскільки мають єдиний критерій виміру – права та свободи людини і громадянина [24].

Як вважає Л. Воеводін, охорона основних прав громадян полягає не тільки в їхньому захисті від можливих порушень, але й у забезпеченні умов і засобів для фактичного користування ними кожним громадянином. Під категорією «охорона» він розуміє як охорону, так і захист прав і свобод [25].

Науковець М. Вітрук також зазначає, що поняття «охорона» та «захист» поєднані та пов'язані. Проте охорону прав він розглядає як діяльність, спрямовану на усунення перешкод у реалізації прав та обов'язків, на боротьбу з невиконанням обов'язків і зловживанням правами, на профілактику й попередження порушень прав та обов'язків, а захист пов'язує із невиконанням обов'язку або зловживанням правом і виникненням перешкод для їх здійснення чи існування суперечки про наявність самого права або обов'язку [26].

Зараз є потреба проаналізувати, який зміст отримують вищезазначені охоронні категорії в англійській мові та в разі перекладу з української, якими можуть бути втрати в англійських відповідниках сутнісних характеристик, а тому слід внести в них відповідні зміни і доповнення.

Як вважає О. Колюшева, роль англійської адміністративно-правової термінології в сучасному адміністративному праві України полягає у правильному та зрозумілому розумінні правової термінології адміністративного права України, це є запорукою інтеграції України до європейського співтовариства, порозуміння між суб'єктами адміністративного права як на міжнародному, так і на загальнодержавному рівнях. Більше того, важливим є впровадження єдиного термінологічно вивіреного й науково обґрунтованого, з юридичного та лінгвістичного поглядів, англійсько-українського словника юридичних термінів [27, с. 173–177].

З метою приведення вітчизняного законодавства до вимог світового товариства, з лінгвістичного боку, є потреба вживати слова «охорона», «захист» в одному розумінні як синоніми, розділяючи їх для потреб адміністративно-правової охорони таким чином: захист (охорона) у найвищому розумінні («protection in a very narrow sense») – це охорона у найвищому розумінні; захист (охорона) у вузькому розумінні («protection in the narrow

sense») – це охорона у вузькому розумінні; захист (охорона) у широкому розумінні («protection in the broadest sense») – це охорона в широкому розумінні [28, с. 49].

Висновки. Адміністративно-правова охорона – це інститут адміністративного права, що складається з однорідних норм адміністративного права, правовий вплив яких спрямовано на попередження правопорушень (профілактику злочинів) та відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, що здійснюються за допомогою адміністративного інструментарію – форм адміністративної діяльності публічної адміністрації, засобів адміністративного примусу та адміністративних процедур.

З вищевикладеного можна зробити такі узагальнення: 1) незважаючи на демократичність мовної політики в ЄС, коли кожна офіційна мова країни ЄС є одночасно офіційною мовою в рамках ЄС, практично спільним знаменником спілкування політиків, бізнесменів, юристів та інших категорій осіб став особливий різновид англійської – середньоевропейської; 2) в англійській мові є декілька синонімів, які відповідають вітчизняному слову (терміну) «захист»: protection – захист, охорона, заступництво, піклування, опіка; прикриття; guard – охорона, захист, вартовий, сторож, захисна стійка; defend – захищати, стояти на сторожі, огорожувати, оборонятися, відстоювати право на щось, надавати підтримку; виправдовувати захищатися на судовому процесі, заперечувати проти звинувачень, захищати на суді, виступати захисником; security – безпека, благополуччя, забезпеченість, забезпечення безпеки; заходи безпеки; захист; охорона, засіб захисту, служба безпеки (в компанії, фірмі), почуття захищеності; 3) для опису захисту права (закону) як юридичної категорії є потреба вживати англійський аналог protection; для потреб опису фізичних осіб, які займаються фізичним захистом, – guard; для позначення фізичних осіб, які займаються юридичним захистом, – defend; для позначення юридичної особи (фірми), яка займається захистом, використовувати термін security. Такий підхід дасть можливість зарубіжним ученим, не порушуючи нашої самобутності, адекватно розуміти вітчизняних учених, юристів і тлумачити законодавство у сфері правозахисної діяльності.

Отже, з метою приведення вітчизняного законодавства до вимог світового товариства з лінгвістичного боку є потреба вживати слова «охорона», «захист» в одному розумінні як синоніми, розділяючи їх для потреб адміністративно-правової охорони таким чином: захист (охорона) у найвищому розумінні («protection in a very narrow sense») – це охорона у найвищому розумінні; захист (охорона) у вузькому розумінні («protection in the narrow sense») – це охорона у вузькому розумінні; захист (охорона) у широкому розумінні («protection in the broadest sense») – це охорона в широкому розумінні.

Список використаних джерел:

1. Корж А. Українська мова професійного спрямування. Київ : КНТ ; ЦУЛ, 2012. 296 с.
2. Вербенец М. Юридична термінологія української мови: історія становлення і функціонування : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 ; Ін-т філології Київського нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Київ, 2004. 15 с.
3. Про засади державної мовної політики : Закон України від 3 липня 2012 р. № 5029-VI. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2013. № 23. Ст. 218.
4. Про затвердження плану заходів, спрямованих на активізацію вивчення громадянами англійської мови, на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України ; План, Заходи від 10.03.2016. № 199-р.
5. Энциклопедический словарь. (Редакц. коллегия Прохоров А., Федосеев П., Храпченко М. и др.). Москва : Издательство «Советская энциклопедия», 1983. 1600 с.
6. Універсальний словник української лексики. Синоніми, антоніми, омоніми (укл.: Нечволод Л., Бездітко В., Паращич В.). Харків : Торсінг плюс, 2011. 768 с.
7. Чулінда Л. Обґрунтування методології теоретико-правового дослідження властивостей юридико-лінгвістичного тлумачення. *Вісник Академії адвокатури України*. 2005. Вип. 3. С. 92–97.
8. Словарь иностранных слов. Москва : Русский язык, 1985. 608 с.

9. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко та ін. Київ: Українська енциклопедія, 1998. Т. 6. (Т–Я). 768 с.
10. Мушчина М. О правовій лінгвістике в Германии и Австрии URL: <http://www.studmed.ru/docs/document27388/юрислінгвістика-2004-05?page=2>.
12. Діомінова О. Сучасна юридична лінгвістика: перспективи розвитку. *Мова і суспільство*. 2014. Вип. 5. С. 18–22.
13. Яцишин Н. Юридична термінологія як спеціалізована система правових понять. *Термінологічний вісник*. 2013. Вип. 2 (2). С. 99–103.
14. Корж А. Сучасне діловодство. Київ : Либідь, 2006. 384 с.
15. Романова О. Спеціальна лексика української мови як об'єкт лінгвістичного дослідження: термін і номен. *Термінологічний вісник*. 2011. № 1. С. 55–62.
16. Коллюшева О. Особливості адміністративно-правової термінології країн романо-германської правової сім'ї. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 1. С. 205–209.
17. Галунько В. Адміністративно-правова охорона права власності в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2009. 498 с.
18. Новий тлумачний словник української мови : у 3 тт. / укл. : В. Яременко, О. Сліпущко. Київ : Вид-во «Аконіт», 2003. Т. 3 : ОБЕ-РОБ. 927 с.
19. Тлумачення, значення слова «захист». *Академічний тлумачний словник (1970–1980)* URL: <http://sum.in.ua/s/zakhyst>.
20. Аспекти перекладознавства. *A blog by a former Wauconda resident, who moved abroad to study linguistics and hermeneutics*. URL: <http://waucondastore.com/aspekty-perekladoznavstva>.
21. Журавльова О. Переклад як складова процесу інтерпретації тексту. *Перекладознавство*. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=46468>.
22. Завальна Ж. Використання логіко-лінгвістичного методу щодо визначення сутності поняття «зобов'язання». *Публічне право*. 2013. № 1. С. 264–269.
23. Озерський І. Організація вивчення матеріалів експертом-лінгвістом для проведення судової експертизи із застосуванням герменевтичного методу дослідження. *Міжнародне та національне законодавство: способи удосконалення* : тези Міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпропетровськ, 3–4 квітня 2015 р. / Дніпропетровський гуманітарний університет, 2015. С. 158–160.
24. Назаров В. Особливості механізму захисту прав людини у кримінальному провадженні. *Форум права*. 2009. № 1. С. 385–391.
25. Воеводин Л. Система конституционных прав и свобод советских граждан, юридические условия и средства их обеспечения и охраны. *Юридические гарантии конституционных прав и свобод в социалистическом обществе*. Москва : Изд-во МГУ, 1987. 343 с.
26. Витрук Н. Правовой статус личности в СССР. Москва : Юридическая литература, 1985. 176 с.
27. Коллюшева О. Місце й роль англійської адміністративно-правової термінології в сучасному адміністративному праві України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. № 3 (9). С. 173–177.
28. Єщук О. Адміністративно-правова охорона: теорія, практика та перспективи розвитку : монографія. Херсон : Грінь Д.С., 2017. 396 с.

